

خبرنامه انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا (۲۵)

(از ۳ تا ۱۰ دی‌ماه ۱۳۹۰)

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۲۱۶۱

دی‌ماه ۱۳۹۰

دفتر: مطالعات سیاسی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۴	مصر
۷	بحرین
۹	عربستان
۱۰	سوریه
۱۳	تونس
۱۵	لیبی
۱۷	یمن
۱۹	فلسطین

خبرنامه انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا (۲۵) (از ۳ تا ۱۰ دی‌ماه ۱۳۹۰)

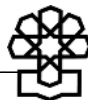
مقدمه

سیر تحولات در انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا در طول هفته گذشته همچنان تحت تأثیر عوامل مهمی بود که پیش از این نیز در این انقلاب‌ها قابل مشاهده بود. تلاش برای نفوذ در لایه‌های انقلاب‌ها و مصادره به مطلوب آنها توسط قدرت‌های فرامنطقه‌ای از یکسو و برخی بازیگران کوچک منطقه‌ای و همچنین تداوم اعتراض‌ها علیرغم سرکوب مردم در برخی مناطق مانند یمن و بحرین ازسوی دیگر، نمونه‌های مهم این تحولات به‌شمار می‌روند.

با توجه به این مسائل، درحالی که مردم تونس در نخستین سالگرد شروع انقلاب دولت جدید این کشور سوگند یاد کرد و کار خود را شروع نمود، سایه سنگین ژنرال‌های مصری بر سر انقلاب این کشور تداوم دارد و آنها در تلاش برای ایجاد برخی مصونیت‌ها برای خود و همچنین منحرف کردن انقلاب از مسیر اصلی‌اش، علاوه‌بر دخالت گسترده در امور سیاسی و همچنین سرکوب مردم، نسبت به برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری نیز تعلل نشان می‌دهند. تحولات مصر در حالی همچنان ادامه دارد که نتایج نهایی انتخابات پارلمانی این کشور اعلام نشده و پیروزی جریان‌های اسلامگرا در این انتخابات نگرانی عمده‌ای برای غرب ایجاد کرده است. در

این مورد البته باید جریان سلفی النور وابسته به وهابیت سعودی را جدا کرد که دیدگاه‌هایش در مورد معاهده کمپ دیوید و پایبندی به آن سروصدای بسیاری در این کشور ایجاد کرده است.

اما در سوریه، هم‌زمان با سفر ناظران اتحادیه عرب به این کشور برای اجرای پروتکل امضا شده میان طرفین، شواهد حکایت از آن دارد که دولت سوریه با ظرفیت‌سازی مناسب از حضور این ناظران به‌عنوان فرصت استفاده کرد و این‌بار هم موفق شده تا با تسلط کافی بر اوضاع از سیاه‌نمایی‌های بیشتر رسانه‌های ضدسوری جلوگیری کند. هیئت ناظران اتحادیه عرب به ریاست یک ژنرال سودانی در حالی از شهرهای مختلف بحران‌زده سوریه دیدار کرد، که مخالفان دولت سوریه در بزرگ‌ترین تظاهرات برگزار شده برای نشان دادن خود در شهر ۷۰۰هزار نفری حمص که از آن به‌عنوان مرکز «انقلاب» یاد می‌کنند، تنها ۷۰هزار نفر حضور یافتند. در این میان ناظران اتحادیه عرب در مأموریتی ۳۰ روزه تنها وظیفه نظارت و ارائه گزارش را بر عهده دارند و حضور آنها برای مخالفان به مشکلی اساسی تبدیل شده است. در بعد امنیتی نیز باید گفت در مراکز تصمیم‌گیری ضدسوری، اتخاذ مرحله تازه‌ای برای به زانو درآوردن این کشور از طریق خرابکاری در دستور کار قرار گرفته است. انفجارها و بمب‌گذاری‌های صورت گرفته در طول دو هفته گذشته، داستان عراق سال‌های اشغال توسط آمریکا را تداعی می‌کند که القاعده با حمایت عربستان و برخی از کشورهای عربی بیشترین فعالیت را در این خصوص داشتند. در بحرین نیز با وجود ادامه سرکوب‌ها و سخت‌گیری‌های رژیم حاکم علیه مردم، اعتراضات به شکلی گسترده ادامه دارد و تظاهرات به‌صورت روزانه در مناطق

مختلف این مجمع‌الجزایر برگزار می‌شود. تلاش رژیم حاکم برای عادی و آرام نشان دادن اوضاع تاکنون راه به جایی نبرده است، این اتفاق در حالی روی می‌دهد که به نظر می‌رسد در کوتاه‌مدت در این مجمع‌الجزایر نمی‌توان تصویری روشن از همکاری میان رژیم و مخالفان ارائه داد، عدم تمکین رژیم به خواست‌های مردم و حمایت کشورهای مدعی حقوق بشر و دموکراسی از آل خلیفه، سران آن را به این صرافت انداخته است که باید سیاست سرکوب را همچنان ادامه دهند.

در یمن هرچند رایزنی‌ها برای پناهنده شدن علی عبدالله صالح به آمریکا در جریان است؛ اما سران واشنگتن ترجیح می‌دهند وی بجای آمریکا به کشوری عربی مانند امارات متحده عربی برود تا در آینده‌ای نامشخص حضور وی در آمریکا مشکلی را برای این کشور ایجاد نکند. در بُعد دیگر باید گفت که واشنگتن وارد عرصه دخالت مستقیم در امور داخلی یمن شده و همزمان با تشکیل دولت انتقالی در این کشور که عنوان دولت نجات ملی را هم انتخاب کرده است، توسط سفیر خود در صنعا تندترین سخنان را علیه مخالفان رژیم حاکم ایراد کرده است. این موضعگیری واشنگتن در یمن باعث واکنش شدید مخالفان شده و آنگونه که از تحولات این کشور برمی‌آید علیرغم وجود برخی دیدگاه‌ها در مورد آینده مناسب دولت انتقالی به نظر نمی‌رسد یمن به‌سادگی مرحله انتقالی را پشت سر بگذارد چراکه در مصالحه صورت گرفته میان رژیم و طرف‌های معترض، مخالفان واقعی که همان مردم باشند به فراموشی سپرده شده‌اند و با تداوم اعتراضات آنها باید منتظر ادامه ناآرامی‌ها در این کشور بود.

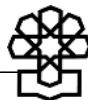
در فلسطین اشغالی نیز همزمان با اصلاح ساختار ساف - سازمان آزادیبخش

فلسطین - و پیوستن جنبش‌های جهاد اسلامی و حماس به آن مرحله تازه‌ای در روابط جنبش‌های فتح و حماس به وجود آمده است. انتشار خبر انصراف عباس از انتخابات آینده ریاست تشکیلات خودگردان از یکسو و همچنین تلاش‌های صورت گرفته برای تشکیل دولت وحدت ملی با حضور نیروهای تکنوکرات، ازسوی دیگر رژیم صهیونیستی را به شدت نگران کرده است. این نگرانی تا جایی است که آمریکایی‌ها از تل‌آویو خواسته‌اند تا مروان البرغوثی از رهبران اسیر جنبش فتح را آزاد کند تا دست‌کم ریاست تشکیلات خودگردان از دست این جنبش خارج نشود. عمده نگرانی آمریکایی‌ها از پیروزی مجدد جنبش حماس در انتخابات آینده پارلمانی است و از این رو از هم‌اکنون تلاش‌های خود را برای به شکست کشاندن توافقات فلسطینی براساس تلاش‌های مصری‌ها شروع کرده‌اند.

مصر

۱. حزب سلفی النور مصر اعلام کرد: با وجود اینکه با تلاش‌ها برای عادی‌سازی روابط با اسرائیل و برقراری ارتباطات حزبی یا مردمی با آن مخالفیم اما در عین حال برای لغو توافقنامه صلح با اسرائیل تلاش نخواهیم کرد. در بیانیه صادر شده توسط این حزب آمده است: البته ما به شدت در برابر تلاش‌ها برای عادی‌سازی روابط و مذاکره در تمام اشکال آن می‌ایستیم و مخالف ایجاد روابط حزبی و یا مردمی با رژیم اسرائیل هستیم.

۲. خط لوله انتقال گاز مصر به سرزمین‌های اشغالی برای یازدهمین بار در صحرای

سینا منفجر شد. در همین حال روزنامه اماراتی الاتحاد نوشت: نیروهای امنیتی مصر تحقیقات گسترده‌ای را برای شناسایی گروه ناشناسی که مسئولیت ۱۰ انفجار اخیر خطوط انتقال گاز در شمال سینا را به عهده گرفته، آغاز کرده‌اند.

۳. جمعی از فعالان سیاسی مصر برای پایان دادن به بحران سیاسی این کشور پیشنهاد دادند، انتخابات ریاست جمهوری طرف ۶۰ روز آینده برگزار شود. براساس طرح ابتکار ملی برای نجات انقلاب مصر این فعالان از شورای عالی نظامی مصر خواسته‌اند، ثبت نام از کاندیداهای ریاست جمهوری را فوراً آغاز کند تا رئیس‌جمهور جدید این کشور ظرف ۶۰ روز آینده انتخاب شود.

۴. حزب آزادی و عدالت، شاخه سیاسی جماعت اخوان المسلمین در آخرین نشست خود و پس از پیروزی قاطع در دو مرحله از انتخابات پارلمانی این کشور عصام العریان را کاندیدای تصدی پست ریاست مجلس کرد. بر این اساس منابع آگاه در حزب آزادی و عدالت، شاخه سیاسی جنبش اخوان المسلمین تأکید می‌کنند که این حزب در حال بررسی کاندیدای خویش برای احراز ریاست مجلس ملت با دیگر احزاب ائتلاف‌کننده با آزادی و عدالت است.

۵. جلسات محاکمه حسنی مبارک، دیکتاتور رژیم سابق مصر، علاء و جمال مبارک دو پسرش، حبیب العادلی، وزیر کشور اسبق و شش تن از معاونانش به اتهام کشتار تظاهرکنندگان مصری در انقلاب ۲۵ ژانویه این کشور که قرار بود از روز چهارشنبه برگزار شود بار دیگر به تأخیر افتاد.

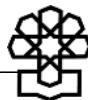
۶. محمد البرادعی در گفتگو با خبرگزاری فارس: ما هم‌اکنون با رژیم فاشیستی روبه‌رو هستیم؛ دادگاه‌های نظامی و قانون حالت فوق‌العاده همچنان برقرار است و به

همین دلیل به نظر می‌رسد که اگر انقلاب دیگری در کشور روی دهد، انقلابی خشونت‌آمیز و خشناک خواهد بود. وی اوضاع مصر را بسیار خطرناک توصیف کرد که دارد از بد به سمت بدتر می‌رود.

۷. مسئولان امنیتی مصر یک تبعه سعودی عضو گروه موسوم به هیئت امر به معروف عربستان را در حالی که سلاح و دستگاه بی‌سیم در اختیار داشت، دستگیر کردند. وهابیون مصری اعلام کرده‌اند که قصد دارند هیئت‌های امر به معروف تشکیل دهند. این جریان تندروی مذهبی توسط عربستان و قطر هدایت می‌شوند.

۸. آمریکا روز پنجشنبه از حملات انجام شده در مصر به سازمان‌های غیردولتی از جمله دو گروه آمریکایی ناظر بر انتخابات مجلس مصر به شدت انتقاد کرد. ویکتوریا نولاند سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در همین رابطه گفت: ما از دولت مصر می‌خواهیم به اذیت و آزار کارکنان سازمان‌های غیردولتی فوراً پایان داده و ضمن برگرداندن اموال آنها به حل و فصل مسئله بپردازد.

۹. نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با اشاره به تحولات منطقه و نتایج انتخابات مصر تأکید کرد که معاهده صلح میان تل‌آویو و قاهره ذخیره‌ای استراتژیک برای دو دولت به‌شمار می‌آید. نتانیاهاو همچنین تأکید کرد: امیدواریم هر دولتی که در مصر سر کار می‌آید، به این معاهده صلح به‌عنوان ذخیره‌ای برای مصر پایبند باشد. نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در ادامه گفت: ما در برابر اقدامات نهادهای تروریستی به‌شدت مقابله می‌کنیم و در هر صورت ساخت دیوار مرزی در مرزهای مشترک با مصر در کمتر از یک سال به پایان خواهد رسید.

۱. یک روحانی برجسته بحرینی سیاست‌های سرکوبگرانه رژیم آل‌خلیفه را در برابر عزم جدی مردم بحرین برای تحقق خواسته‌های مشروعشان شکست‌خورده توصیف کرد. سیدعبدالله الغریفی خطاب به رژیم آل‌خلیفه گفت: شما تا توانستید کشتید، شکنجه کردید، هتاک‌ها به افراد و مقدسات کردید تا ما را به زانو درآورید، اما این ملت استوارتر از قبل ایستاده است.

۲. دادستانی بحرین اعلام کرد که در راستای اجرای پیشنهادهای کمیته مستقل حقیقت‌یاب بحرین از ۳۴۳ تن از کسانی که در حوادث اخیر این کشور و در ارتباط با مسائل مربوط به آزادی بیان و اندیشه متهم شناخته شدند، رفع اتهام کرد. به گزارش الجزیره، علی بن فضل البوعینین، دادستان کل بحرین اعلام کرد که رفع اتهام از ۳۴۳ متهم درخصوص ۴۳ مورد اتهام در ارتباط با آزادی بیان و اندیشه در راستای تجدیدنظر در احکام صادر شده از سوی دادگاه‌های نظامی کشور صورت گرفت.

۳. سازمان خبرنگاران بدون مرز اعلام کرد که کشور بحرین در فهرست ۱۰ منطقه خطرناک جهان برای خبرنگاران در سال جاری میلادی بوده است. به گزارش شبکه خبری العالم، در مناطق ده‌گانه ای که خبرنگاران بدون مرز در فهرست خود آوردند، نظارت و کنترل بسیار شدید علیه رسانه‌ها و اقدامات خشونت‌آمیز علیه آنهایی که در راه آزادی و استقلال رسانه‌ها فعالیت می‌کنند، اعمال می‌شود.

۴. ائتلاف چهارده فوریه بحرین با صدور بیانیه‌ای ضمن بی‌اهمیت توصیف کردن دعوت پادشاه این کشور برای مصالحه تنها راهکار پایان بحران را واگذاری قدرت

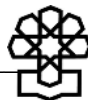
دانست. در این بیانیه آمده است: ملت بحرین هرگز با حکومت اوباش و شبه‌نظامیان که بویی از دموکراسی نبرده‌اند مصالحه نخواهد کرد.

۵. مرکز حقوق بشر بحرین در گزارش تکان‌دهنده‌ای درباره جنایات آل‌خلیفه به موارد متعدد سقط جنین در اثر استنشاق گازهای سمی توسط زنان باردار بحرینی اشاره کرده است. کمیته مستقل حقیقت‌یاب بحرین در گزارش خود به ۱۱۴ مورد استنشاق گاز اشک‌آور در مجتمع پزشکی السلمانیه در روزهای اول اعتراضات در ۱۴ تا ۱۹ فوریه ۲۰۱۱ اشاره کرده است.

۶. رسانه‌های آمریکایی در بررسی کشورهای که شاهد «بهار عربی» در سال جاری میلادی بودند بحرین را جزیره اندوه و زنان آن را مقاوم توصیف کردند.

۷. هزاران بحرینی روز جمعه در اعتراض به رژیم آل‌خلیفه تظاهرات گسترده‌ای را در پایتخت برگزار کردند. براساس گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، تظاهرات‌کنندگان پرچم‌های قرمز و سفید بحرین را در دست داشته و به سوی بخش شمالی این کشور کوچک حاشیه خلیج فارس تظاهرات کردند.

۸. رهبر شیعیان بحرین با تأکید بر اینکه موفقیت جنبش اصلاحات مردمی مرهون بیداری اسلامی است، گفت که هیچ رژیم نمی‌تواند مقابل مردم بایستد. شیخ علی قاسم با اشاره به اینکه حکامی که چنین راه‌حل امنیتی را برای سرکوب ملت‌ها پیش بگیرند، فقط موجب ایجاد آشوب و فساد خواهند شد، تأکید کرد که هیچ عاملی نمی‌تواند جنبش اصلاح‌طلبانه مردم بحرین را متوقف کند.

عربستان

۱. فعالان سعودی در راستای ادامه فشار بر آل سعود جهت آزادی زندانیان سیاسی و آزادی بیان در این کشور فراخوان تحصن در جمعه آینده تحت عنوان جمعه یوسف الاحمد را دادند.
۲. عربستان سعودی بزرگترین خریدار سلاح در اولین دهه از هزاره سوم نام گرفت و امارات پس از این کشور دوم شد.
۳. یک روزنامه صهیونیستی از روابط تجاری این رژیم با عربستان سعودی پرده برداشت و نوشت که لوازم التحریر ساخت رژیم صهیونیستی بازارهای عربستان سعودی را تسخیر کرده است. به نوشته روزنامه معاریو، مقامات اسرائیلی و عربستانی در این مورد خود را بی اطلاع می دانند!
۴. مقامات عربستان سعودی هفته گذشته هفت نفر از زندانیان شیعه را که در جریان اعتراضات اخیر در استان قطیف بازداشت کرده بودند، آزاد کردند. زید الزاهر، احمد مشرف آل عبدالله، هاشم الحمزه، حسین الیوسف، عبدالله الفرج، سعید موسی سلیس و یوسف الربح طی چند ماه گذشته به اتهام مشارکت در تظاهرات های مردمی در شرق عربستان سعودی بازداشت شده بودند و در زندان مرکزی الدمام به سر می بردند.
۵. وزیر دفاع انگلیس مدعی شد که نیروی هوایی عربستان با در اختیار گرفتن جنگنده های پیشرفته می تواند تعادل قوا در منطقه را به نفع خود تغییر دهد. فیلیپ هاموند، وزیر دفاع انگلیس در گفتگو با روزنامه عربستانی الوطن، عنوان داشت: نیروهای هوایی عربستان توانایی این را دارند که مهم ترین قدرت ضربه زننده در

منطقه باشند.

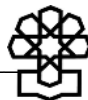
۶. نیروهای امنیتی عربستان به سوی مردم در شهر ناآرام قطیف در شرق عربستان آتش گشودند. به گزارش شبکه العالم این اقدام نیروهای امنیتی سعودی در حالی صورت می‌گیرد که در طول درگیری‌های ماه‌های اخیر تعدادی از شهروندان این منطقه کشته، زخمی و بازداشت شده‌اند و حکومت نظامی در این مناطق برقرار شده است.

۷. مقامات آمریکایی اعلام کردند که دولت باراک اوباما، رئیس‌جمهوری این کشور، قصد دارد طی چند روز آتی قرارداد فروش جنگنده های اف-۱۵ به عربستان سعودی را به ارزش سی میلیارد دلار اعلام کند. به نقل از خبرگزاری آسوشیتد پرس، این مقامات که خواستند نامشان فاش نشود، اعلام کردند که براساس این قرارداد، ۸۴ جت جنگنده جدید و همچنین قطعات ارتقاع‌دهنده هفتاد جنگنده دیگر که ارزش کل آنها ۲۹/۴ میلیارد دلار است، به عربستان فرستاده خواهد شد.

۸. درگیری قطر و عربستان سعودی، دو کشور عرب حوزه خلیج فارس هیچ‌گاه متوقف نشده و این بار بر سر اعلام سرسپردگی به وهابیت وارد فاز جدیدی شده است. ایف بن عبدالعزیز، ولیعهد عربستان سعودی سه شنبه گذشته در مراسم گشایش سمیناری در ریاض تأکید کرد: به قطر اجازه نمی‌دهیم، جایگاه دینی و مذهبی عربستان در میان کشورهای عربی را تصاحب کند.

سوریه

۱. وزیر امور خارجه روسیه با استقبال مجدد از امضای طرح اتحادیه عرب توسط مقامات سوریه اعلام کرد که پیش‌نویس قطعنامه روسیه درخصوص سوریه برقراری

امنیت و توافق خشونت‌ها در این کشور را فراهم می‌کند. سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه در سخنانی اعلام کرد که پیش‌نویس قطعنامه روسیه درخصوص سوریه که تقدیم شورای امنیت شده است، امنیت و ثبات سوریه را فراهم خواهد کرد، موجب توقف خشونت‌ها و نیز حمایت از شهروندان و آغاز گفتگوهای ملی در این کشور خواهد شد.

۲. پایگاه اینترنتی سوریانیوز اعلام کرد: هیئت ناظران عرب روز سه‌شنبه مأموریت خود را از شهر حمص آغاز و از دمشق، حماه و ادلب نیز بازدید کرد. جهاد مقدسی سخنگوی وزارت خارجه و مهاجرین سوریه نیز در این باره با اشاره به اینکه کمیته ناظران هنوز به حد نصاب نرسیده است، گفت: کمیته مزبور کمیته بازرسی نیست بلکه وظیفه‌اش فقط نظارت است.

۳. میخائیل بوگدانف معاون وزیر امور خارجه روسیه در دیدار با ریاض محمد حداد سفیر سوریه در مسکو با تأکید بر موضع کشورش درباره مسئله سوریه، مخالفت کرملین با هرگونه مداخله خارجی در این کشور را اعلام کرد.

۴. پارلمان سوریه طرحی را تصویب کرد که براساس آن مواد و کالاهای مربوط به کشور ترکیه مشمول افزایش ۳۰ درصدی تعرفه می‌شود. این اقدام در واکنش به اقدامات یکجانبه و خصمانه ترکیه در لغو توافقنامه تجارت آزاد ترکیه با سوریه و اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه سوریه صورت گرفت.

۵. خبرگزاری سوریه (سانا) روز سه‌شنبه اعلام کرد: شماری افراد مسلح که قصد تسهیل نفوذ یک گروه مسلح را از ترکیه به سوریه داشتند، هنگام درگیری با نیروهای امنیتی سوری در استان ادلب در شمال غرب این کشور کشته و یا مجروح شدند.

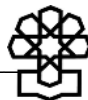
۶. وزارت امور خارجه روسيه اخبار منتشر شده در مطبوعات غربی درباره سفر پنهانی فاروق الشرع، معاون رئیس‌جمهور سوریه به مسکو را رد کرد. پیش‌تر روزنامه اسرائیلی «معاریو» در مقاله‌ای از سفر مخفیانه معاون رئیس‌جمهور سوریه به مسکو و دیدار وی با سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه خبر داده بود که خوراک تبلیغی رسانه‌های غربی شد.

۷. عدنان عیسی‌الخضیر رئیس اتاق عملیات اتحادیه عرب برای پیگیری فعالیت هیئت این اتحادیه در سوریه روز چهارشنبه گفت: هیئت اتحادیه عرب با تسهیلات ارائه شده از سوی این کشور برای دومین روز به فعالیت خود به نحو مطلوبی ادامه داد و اعضای هیئت به پنج منطقه عزیمت کردند.

۸. بشار الجعفری نماینده دائم سوریه در سازمان ملل متحد در نامه‌ای به بان کی مون، دبیرکل این سازمان اظهار داشت: ما از دبیرکل سازمان ملل انتظار داشتیم به شکلی آشکار و صریح این حملات تروریستی را که توسط گروه‌های تروریستی مسلح در سوریه انجام شد، محکوم کند. دبیرکل سازمان ملل حاضر به محکوم کردن انفجارهای صورت گرفته در دمشق نشد!

۹. رئیس هیئت ناظران اتحادیه عرب در سوریه اعلام کرد که این هیئت وارد هر منطقه‌ای که اراده کرد شد و دولت سوریه مانع آن نشد. سرلشگر محمد احمد مصطفی الدابی اخبار منتشر شده درباره موانعی بر سر راه هیئت ناظران در سوریه را تکذیب کرد و افزود که دیدار این هیئت از مناطق مختلف سوریه به‌خوبی در حال انجام است.

۱۰. سخنگوی وزارت امور خارجه چین از حضور ناظران اتحادیه عرب در سوریه و

همکاری مثبت دمشق با آنان استقبال کرد. هونگ لی اظهار داشت: چین از بازدید و بررسی واقع‌بینانه اوضاع سوریه توسط ناظران اتحادیه عرب استقبال می‌کند.

۱۱. وزارت امور خارجه روسیه با صدور بیانیه‌ای، اوضاع سوریه را رضایتبخش توصیف کرد. وزارت امور خارجه روسیه با صدور بیانیه‌ای در همین خصوص اعلام کرد: با توجه به اظهارات محمداحمد مصطفی الدابی رئیس هیئت ناظران در سوریه، که در اولین سفر خود به شهر حمص رفت، به نظر می‌رسد وضعیت در سوریه اطمینان‌بخش است.

۱۲. ناظران اتحادیه عرب که به یکی از مناطق شمال سوریه اعزام شده بودند، هدف تیراندازی قرار گرفتند. شبکه خبری العالم گزارش داد که ناظران اتحادیه عرب که به استان ادلب در شمال سوریه اعزام شده‌اند، در منطقه خان شیخون هدف تیراندازی قرار گرفتند.

تونس

۱. وزیر امور خارجه فرانسه با ارسال نامه‌ای به همتای تونس‌اش، آمادگی خود را برای سفر به این کشور اعلام کرد. آلن ژوپه وزیر امور خارجه فرانسه در پیام تبریکی به رفیق عبدالسلام همتای تونس‌ی خود، برای عزیمت به تونس در آینده‌ای نزدیک اعلام آمادگی کرد.

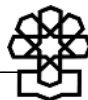
۲. دولت جدید تونس یک روز بعد از گرفتن رأی اعتماد از مجلس مؤسسان این کشور در مقابل رئیس‌جمهور موقت این کشور سوگند یاد کرد. دولت جبالی از ۳۰ وزیر و

۱۱ دبیر وزارتخانه و ۴ مشاور مربوط به حمایت از منافع کشور و دولت براساس قوانین و مؤسسات این کشور تشکیل شده است. مجلس مؤسسان تونس دو روز پیش با ۱۵۴ رأی مثبت در مقابل ۳۸ رأی مخالف و ۱۱ رأی ممتنع به دولت الجبالی رأی اعتماد داد.

۳. برنامه‌های کاری دولت موقت تونس اعلام کرده است که اولویت‌های کاری خود را بر رشد و پیشرفت اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی و پرداخت غرامت به زیان‌دیدگان از حاکمیت دیکتاتوری زین‌العابدین بن علی، دیکتاتور مخلوع این کشور متمرکز کرده است.

۴. پایگاه خبری میدل ایست آن‌لاین به نقل از یک دیپلمات عرب نوشت قطر در انتخاب وزیر خارجه جدید تونس - که داماد راشد الغنوشی رئیس جنبش اسلامی تونس است - دست دارد. به نوشته این پایگاه خبری، این دیپلمات تونسی که خواست نامش فاش نشود گفت اطلاعاتی داریم که نشان می‌دهد رفیق عبدالسلام وزیر خارجه جدید تونس به درخواست قطر و با هماهنگی راشد الغنوشی به این مقام منصوب شده است.

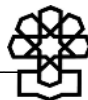
مردم تونس با تجمع در برابر ساختمان مجلس مؤسسان خواستار گنجاندن بندی در قانون اساسی مبنی بر منع هرگونه رابطه با رژیم اشغالگر قدس شدند. حمادی الجبالی نخست‌وزیر جدید تونس روز دوشنبه در مراسم تحویل گرفتن پستش از رئیس دولت انتقالی موقت این کشور، به مردم تضمین داد که تونس را بدون فریبکاری و به‌خوبی اداره کند.

لیبی

۱. ژنرال بلندپایه وزارت دفاع انگلیس ادعاهای تونی بلر نخست‌وزیر پیشین انگلیس مبنی بر وجود سلاح‌های کشتار جمعی در لیبی را دروغ خواند.
۲. رئیس شورای ملی انتقالی لیبی با اشاره به اعتراض‌های مردمی برای تصحیح مسیر انقلاب و پاکسازی عناصر باقی‌مانده از رژیم قذافی گفت: در صورتی که نیمی از مردم لیبی یا بیشتر خواهان برکناری من باشند، از سمت خود کناره‌گیری می‌کنم.
۳. شورای ملی انتقالی لیبی روز شنبه اعلام کرد که وزیر اقتصاد این کشور پس از اعتراض‌های مردمی که خواستار کناره‌گیری مقام‌های رژیم قذافی از قدرت شدند، استعفا کرد. طاهر شرکس وزیر اقتصاد دولت جدید لیبی که در زمان رژیم معمر قذافی دیکتاتور پیشین این کشور نیز یک سمت رسمی داشت، به دنبال بالا گرفتن اعتراضات مردمی و تظاهراتی که در همین خصوص برگزار شده، استعفا داده است.
۴. مصطفی عبدالجلیل، رئیس شورای ملی انتقالی لیبی در مراسم جشن شصتمین سالروز استقلال لیبی اظهار داشت: فرزندان معمر قذافی، دیکتاتور مخلوع لیبی قصد دارند امنیت و ثبات کشور را به خطر بیندازند و با اقداماتی که انجام می‌دهند موجبات نگرانی ملت لیبی را فراهم کرده‌اند.
۵. یکی از روزنامه‌های لیبی از کشف ۲۰ تن طلا و ۸۰ میلیون یورو از آن معمر قذافی، دیکتاتور معدوم این کشور خبر داد که در بیابان‌های لیبی مدفون شده بود.
۶. اسامه الجویلی وزیر دفاع لیبی گفت: برخی از انقلابیون مخالف احیای ارتش در برهه کنونی هستند. به گفته وی بسیاری از انقلابیون معتقدند که نیازی به وجود

- ارتش نیست و این به‌نوبه خود خطرناک است. انقلابیون باید متوجه واقعیت‌ها باشند.
۷. علی‌سالم معاون بانک مرکزی لیبی گفت: تاکنون حدود ۹۷ میلیارد دلار از دارایی‌های لیبی آزاد شده و در اختیار ما قرار گرفته است. برخی منابع می‌گویند برخی از بانک‌های آمریکایی برای رهایی از مسئله بدهی مالی خود در شرایط کنونی قصد بازپس دادن پول مردم لیبی را ندارند.
۸. رئیس‌جمهوری آمریکا یکی از دریاداران ارتش این کشور را که نقش مهمی در جنگ لیبی ایفا کرده بود، در رأس فرماندهی آمریکا در منطقه اقیانوسیه منصوب کرد. در صورت تصویب این حکم توسط سنا، دریادار ساموئل لاکلیر به‌عنوان فرمانده ارشد بیش از ۳۰۰ هزار نفر از نیروهای ارتش آمریکا در فرماندهی منطقه اقیانوسیه آمریکا و همچنین یک ناوگان دریایی آمریکا که از سواحل غربی این کشور تا مرزهای غربی هند گسترده شده است، به این منطقه اعزام خواهد شد.
۹. وزارت امور خارجه روسیه در نخستین گزارش خود در مورد حقوق بشر، مقامات ناتو را متهم کرده و معتقد است که عملیات نظامی ناتو در لیبی مورد رضایتبخش قابل توجهی از مردم غیرنظامی این کشور قرار نداشته و همچنین در نتیجه آن عده زیادی از شهروندان لیبیایی کشته شدند. در این گزارش آمده است: رهبران ناتو در واقع هدف اصلی خود از انجام عملیات نظامی در لیبی را نابودی قذافی قرار داده بودند و (براساس برخی منابع خبری موثق) دستور نابودی فیزیکی قذافی مستقیماً به نیروهای مسلح آمریکا، فرانسه و انگلیس داده شده بود.
۱۰. مقامات جدید لیبی روز پنجشنبه اعلام کردند، طرابلس به‌زودی در توافقنامه نفتی امضا شده میان رژیم معمر قذافی و شرکت نفتی ایتالیایی انی بازنگری می‌کند.

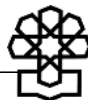
نخست‌وزیر لیبی می‌گوید قرارداد نفتی امضا شده میان رژیم معمر قذافی و شرکت نفتی انی پیش از اجرایی شدن، به نفع مردم این کشور بازنگری خواهد شد.

۱۱. مقام‌های آمریکایی اعلام کردند: القاعده با هدف جذب نیروی نظامی، پس از فروپاشی رژیم معمر قذافی تعدادی شبه‌نظامی به لیبی اعزام کرده است.

یمن

۱. ده‌ها هزار تظاهرات‌کننده خشمگین خواستار کناره‌گیری عبدربه منصور هادی معاون دیکتاتور یمن شدند که در ظاهر اداره امور این کشور را به عهده گرفته است و او را آلت دست عبدالله صالح توصیف کردند.
۲. جرال و ایراشتاین سفیر آمریکا در یمن اعلام کرد راهپیمایی زندگی (مسیره الحیاه)، مسالمت‌آمیز نیست و ورود راهپیمایان به صنعا با هدف ایجاد هرج و مرج و وادار کردن نیروهای امنیتی به واکنش شدید صورت گرفته است. وی با دخالت آشکار در امور داخلی یمن گفت هرگونه تلاش ازسوی معترضان برای رسیدن به کاخ ریاست‌جمهوری و پارلمان برای محاصره آن، غیرقانونی است.
۳. شورای ملی مخالفان در بیانیه‌ای، عبدالله صالح و نزدیکانش را مسئول کامل ارتکاب جنایات ضد شرکت‌کنندگان در راهپیمایی مسالمت‌آمیز و مردمی دانست که با پای پیاده به صنعا آمده بودند.
۴. معاون رئیس‌جمهوری یمن روز یکشنبه از مخالفان و طرفداران علی عبدالله صالح دیکتاتور این کشور خواست تا آتش‌بس موقت اعلام کنند. عبدربه منصور هادی این

- درخواست را در پی کشته شدن شماری از مخالفان صالح در دیروز شنبه که خواهان محاکمه صالح به دلیل مرگ معترضان بودند، مطرح کرد.
۵. مردم و گروه‌های سیاسی یمن اظهارات مداخله‌جویانه سفیر آمریکا در امور داخلی این کشور را شرم‌آور و توهین‌آمیز خوانده و خواستار عذرخواهی فوری وی و تغییر سفیر آمریکا در این کشور شدند.
۶. کاخ سفید روز دوشنبه گزارش‌های منتشر شده درباره تصمیم دولت آمریکا برای پذیرش علی عبدالله صالح دیکتاتور یمن به منظور مداوای پزشکی را نادرست خواند. روزنامه نیویورک تایمز به نقل از دو مقام ارشد دولت باراک اوباما که خواستند نامشان فاش نشود، نوشت واشنگتن با ورود عبدالله صالح به آمریکا برای مداوا موافقت کرده است. جاش ارنست سخنگوی دوم وزارت خارجه آمریکا که به‌همراه اوباما تعطیلات خود را در هاوایی می‌گذراند، اعلام کرد درخواست صالح در حال بررسی است و تاکنون تصمیمی در این باره گرفته نشده است.
۷. در پی افزایش موج اعتراضات و درگیری‌های میان معترضان با نیروهای طرفدار علی عبدالله صالح در یمن دولت فرانسه با صدور بیانیه‌ای اقدامات خشونت‌آمیز اخیر علیه تظاهرکنندگان را به شدت محکوم کرد.
۸. با ادامه یافتن انقلاب مردمی یمن موج جدیدی تحت عنوان انقلاب نهادهای دولتی در این کشور با تحصن کارمندان دولتی که خواهان برکناری مدیران فاسد و نزدیکان علی عبدالله صالح از پست‌های خود هستند، آغاز شد. موج تحصن‌های دولتی یمن تلویزیون این کشور و مقرهای پلیس در صنعا و دیگر نهادهای وابسته به کشور را نیز دربرگرفته است.

۹. دیگر دولت آشتی ملی یمن به ریاست محمد سالم باسندوه توانست بعد از چند روز رایزنی از پارلمان این کشور رأی اعتماد بگیرد. باسندوه بعد از این رأی اعتماد عنوان داشت: برنامه دولت آشتی ملی برنامه‌های یک حزب خاص نیست. وظیفه ما در مرحله انتقالی به مدت دو سال و سه ماه ادامه دارد و این وظیفه بسیار سخت است. می‌توان نام این دولت را دولت نجات ملی گذارد.

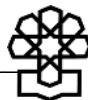
۱۰. روزنامه ایزوستیا گازتا، چاپ روسیه نوشت: آمریکا قصد دارد از علی عبدالله صالح بخواهد تا هرچه زودتر توافقنامه‌ای را امضا کند که براساس آن یک جدول زمانی برای انتقال قدرت در این کشور تعیین شود و علی عبدالله صالح پس از پایان این جدول زمانی از ریاست جمهوری به‌طور کامل کناره‌گیری کرده و تعهد می‌دهد که دیگر در امور سیاسی یمن دخالت نکند.

فلسطین

۱. آویگدور لیبرمن، وزیر امور خارجه رژیم صهیونیستی طی نشست با سفیران این رژیم در سراسر جهان، اظهار داشت: به عقیده من تحقق صلح میان اسرائیل و فلسطین امکان‌پذیر نیست، شهرک‌سازی‌ها در کرانه باختری مانع برقراری صلح نیست بلکه این فلسطینی‌ها هستند که با اقدامات خود مانعی حقیقی را در مسیر دستیابی به صلح ایجاد کرده‌اند.

۲. معاون نخست وزیر رژیم صهیونیستی با اشاره به غیرممکن بودن حل و فصل درگیری با فلسطینیان در حال حاضر تأکید کرد که آمریکا تنها درگیری را مدیریت می‌کند.

۳. نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی خشم خود از وحدت دوباره گروه‌های فلسطینی را با بیان اینکه تل‌آویو حاضر به مذاکره با دولت متشکل از حماس نیست، نشان داد. بنیامین نتانیا‌هو اعلام کرد دولتش حاضر نیست بر سر میز مذاکراتی با دولت فلسطین بنشیند که حماس نیز عضوی از آن است.
۴. رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس با بیان اینکه اوضاع منطقه مسبب آشتی ملی فلسطین بود اعلام کرد که موضع این جنبش در قبال تحولات سوریه واقع‌بینانه است. مشعل درباره مسئله رهبری موقت سازمان آزادیبخش فلسطین (ساف) که جنبش‌های حماس و جهاد اسلامی نیز اخیراً به آن پیوسته‌اند گفت: این سازمان ۲۲ دسامبر برای سومین بار متولد شد و من امیدوارم این بار تولد واقعی ساف بوده باشد.
۵. جنبش حماس تأکید کرد که جنایت‌های رژیم صهیونیستی و تجاوزات آن علیه ملت فلسطین و سرزمین مقدس آن هرگز عزم و اراده این ملت را نخواهد شکست و این ملت همچنان برای دفاع از حقوق و آرمان خود استوار و پایدار است.
۶. رژیم صهیونیستی همزمان با سومین سالگرد جنگ ۲۲ روز علیه غزه با حمله هوایی به شمال نوار غزه یک فلسطینی را شهید و ۲ نفر دیگر را زخمی کرد.
۷. اسماعیل هنیه در جریان سفرهای منطقه‌ای خود و حضور در سودان با تأکید بر ضرورت دفاع از مسائل کشورهای عربی و اسلامی اعلام کرد که در سایه بهار عربی و انقلاب‌های عربی به‌زودی ملت فلسطین پیروز خواهد شد.
۸. نماینده فلسطین در اتحادیه عرب با اشاره به حملات رژیم صهیونیستی به نوار غزه خواستار اتخاذ موضع قوی در برابر آنها شد. برکات الفرا گفت: ما در سومین سالروز حمله به نوار غزه خواستار اجرایی شدن گزارش گلدستون هستیم.

۹. رئیس مجلس قانونگذاری (پارلمان) فلسطین اعلام کرد که جلسات پارلمان به صورت یکپارچه فوریه آینده از سر گرفته می شود. عزیز الدویک در این مورد گفت: آشتی ملی فلسطینیان پس از دیدار اخیر محمود عباس رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین و خالد مشعل رئیس دفتر سیاسی حماس در آستانه اجرایی شدن قرار گرفته است.

۱۰. منابع رژیم صهیونیستی از پیشنهاد دولت آمریکا به این رژیم مبنی بر آزادی مروان البرغوثی برای مشارکت در انتخابات آتی فلسطین خبر دادند. به گفته منابع آگاه، نگرانی آمریکا پس از اطلاعات تأیید شده از سوی برخی کشورهای عربی درباره تصمیم محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین برای ترک سمتش و عدم نامزدی وی برای پست ریاست این تشکیلات که راه را برای پیروزی حماس در انتخابات ریاست تشکیلات خودگردان باز می کند، شدت یافته است.

۱۱. یک منبع صهیونیست اعلام کرد که دولت قطر به اردن پیشنهاد رشوه میلیاردی برای چند سال و تأمین گاز این کشور برای مدتی نامحدود را داده است تا سران اردن اعضای حماس را در خاک خود بپذیرند تا از سوریه جدا شوند. اردن البته این گزارشها را رد کرده است.

۱۲. نخست وزیر و وزیر خارجه قطر که ریاست هیئت هماهنگی عربی ویژه پرونده سوریه را برعهده دارد، مدعی شد که جنبش حماس به آخر خط رسیده و دیگر یک جنبش مقاومت مسلحانه نیست. براساس این گزارش، بن جاسم در این نشست با ارائه تحلیلی مدعی شده است که خروج حماس از دمشق قطعی است و این به معنای پایان حماس به عنوان یک جنبش مقاومت است.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۱۶۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: خبرنامه انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا (۲۵) (از ۳ الی ۱۰ دی‌ماه ۱۳۹۰)

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست خارجی)

تهیه و تدوین: کریم جعفری

ناظر علمی: محمد جمشیدی

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار ادبی: —

ویراستار تخصصی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۰/۱۸